

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'— — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uradništvo in uprava:
Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)
Telefon št. 242

Ponesrečena Trifkovičeva misija.

Ko se je mesca februvarija tega leta sestalo sedanje narodno predstavništvo, da izvrši najnujnejše narodne posle in da bo viden znak edinstva, tedaj so ustali očitni in skriti sovražniki državnega in narodnega ujedinjenja ter pričeli po časopisih in naskrivoma boj proti narodnemu predstavništvu, da mu omajajo ugled in moč. Jemali so mu celo pravico, sklepati zakone.

Demokratska stranka pa je v svojem časopisju in med narodom odločno nastopila za narodno predstavništvo, ker so zunanji in notranji odnošaji naše mlade države zahtevale, da bodi sedanje narodno predstavništvo napram zunaj in znotraj simbol narodnega ujedinjenja, kontrola in podpora vladi, ki je imela obnoviti deželo ter pričeti odstranjevati posledice dolgoletne krvave vojne in stoletnega suženjstva.

Narodno predstavništvo je začel-

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(60)

Ali ga je sprejel brez priporočil v svojo službo? Čuditi bi se moral, če bi to storil, toda njegov zapisnik mu tega ni pojasnil. Imel je zapisano samo ime in pa dan sprejema. Toda dan sprejema! Gotovo ste že opazili, da ni bil navaden dan! Pozneje je tudi ta mož to opazil. To je bil dan Ramsdellovega plesa, dan groznega zločina! Ko se je zopet spomnil na dogodke tega dneva, se je tudi spomnil, zakaj ni bilo pri imenu Wellgood v njegovem zapisniku običajnih opazk. Bil je to izvanredno utrudljiv in nesrečen dan. Naročilo je bilo važno, vreme pa slabo. Razentega je bil vsled raznih nesrečnih slučajev zelo v zadregi in je imel premalo pomožnih moči na razpolaganje. In ko sta isti dan dva izmed njegovih ljudi zbolela in je ta spretni in samozavestni Wellgood prišel, da hoče takoj nastopiti, ga je takoj sprejel v službo, ne da bi pogledal izpričevalo, ki je bilo vsaj navidezno zelo zadovoljujoče. Pozneje je hotel pogledati izpričevalo, ki je imel skrbno spremljeno v mapi na svoji pisalni mizi. Toda vznemirjen vsled nepričakovanih dogodkov onega večera je pozabil to storiti, ker je bil tudi sicer z delom in obnašanjem tega moža zelo zadovoljen. Toda

koma vršilo svojo nalogo, kadar je bilo treba pred zunanjim svetom manifestirati narodno edinstvo. Ko pa je demokratska stranka zahtevala, naj se gre korak dalje in naj narodno predstavništvo prične s pozitivnim delom, z demokratsko uredbo države in sklepanjem zakonov glede davčne, agrarne in socialne reforme, je prišlo v narodnem predstavništvu najprej do bojev, in pozneje do vladne krize, ki na veliko škodo države in naroda traja že dalj nego dva mesca.

Pristaši vseh plemen in ver so se združili, da preprečijo vsako delo narodnega predstavništva. V prejšnjem koncentracijskem ministrstvu so ovirali tudi vsako delo vlade, tako da so nastajali vedno težji in težji odnošaji in da je nezadovoljstvo rastlo od dneva do dneva.

Vsi nasprotniki demokracije gredo na to, da zvečajo to nezadovoljstvo, ker nosi odgovornost za novi položaj pred narodom demokratska stranka. Oni hočejo, da se to stanje še poostri.

zdaj je bila stvar drugačna. Natakari je šel brez odpovedi od njega, in on je hotel moža poiskati, ki je priporočil natakarija. Izvedeti je hotel, je-li Wellgood prvič poplačal dobro službo slabim obnašanjem.

Vsled tega je iskal v svoji mapi dotično listino, toda v svoje največje začudenje je ni več našel. To se mu je zdelo zelo čudno, ker je dobro vedel, da ni sam vzel listine iz mape in da nihče ni imel pravice do tega. Osumil je nekega mladega človeka, ki je imel tuptam dostop v njegovo sobo.

Toda ta dečko ni bil več v mestu. Vsled nekega malega pregreška ga je pretekli teden odpustil. In trajalo je več dni, da ga je zopet našel. Med tem se je še bolj razjaril. In ko je končno dečka našel, ga je obdolžil tatvine in sicer na tako nasilen način, da je dečko vse izpovedal. Priznal je, da je ukradel priporočilno pismo iz mape na mizi, toda le za to, da ga je vrnil Wellgoodu, ki mu je obljubil denarja za to. Na vprašanje, koliko mu je dal, je odgovoril deček, da je dobil deset dolarjev. Ta znesek za tako navadno službo in od strani tako nepremožnega moža je bil tako nenavadno visok, da mož priporočilnega pisma ni potreboval edinole v ta namen, da dobi novo službo. Vsled tega je Jones še intenzivnejše zasledoval zadevo ter prišel končno do zaključka, ki ga začetkoma ni pričakoval: izvedel je natančen naslov, ki je bil označen v ukradeni listini in na ka-

Zato je Protić pri agrarnemu vprašanju in notranji uredbi države povzročil krizo in zato s podporo naših klerikalcev in hrvaških separatistov onemogočuje rešitev teh vprašanj, da bi na ta način čimdalje ostalo to stanje, ki diskreditira demokratsko in jugoslovansko idejo.

Demokratsko stranko ne vodijo nikakršni strankarski interesi. Ona ne zahteva ničesar za se, marveč vse za narod. Pripravljena je za vsako žrtev razen v vprašanju narodnega in državnega edinstva, glede katerega se hoče boriti na življenje in smrt proti vsakemu sovražniku. Demokratska stranka se hoče pogajati v vseh drugih vprašanjih, toda glede popolne demokratizacije javnega življenja in agrarne reforme ne pozna nobenih kupčij in pogajanj.

Zato je demokratska stranka zahtevala, naj se sestavi iz vseh strank vlada, ki imej edino nalogo, da likvidira sedanjo situacijo, podpiše mir s sosednimi državami, za kar morajo prevzeti odgovornost vse stranke. Narodno

terega se je deček iz nekega gotovega vzroka spomnil. Označeni naslov se je nanašal na neki drugi del mesta. Kakor hitro je imel Jones dovolj časa, je sedel na mestno železnico ter se odpeljal v označeno cesto.

In tam v oni hiši ga je čakalo veliko iznenadenje. In tudi mi smo bili iznenadeni, gospodična Van Arsdale, ko nam je sporočil rezultat svojih poizvedovanj. Priporočilno pismo je imelo podpis: »Hiram Sears, upravitelj! Ime mu ni bilo znano — morda ga vi poznate? ne? Ko pa je prišel do označene hiše, je spoznal, da je ena izmed najfinjših hiš v New Yorku, čeprav se ni mogel takoj spomniti, kdo da tam stanuje. Toda kmalu je to izvedel. Neki pasant ga je o tem podučil. Morda je tudi vam to znano, gospodična Van Arsdale? Bila je osemindesetdeseta cesta, številka —«.

»Ali je mogoče«, sem vskliknila vsa začudena, »tam vendar stanuje gospod Fairbrother sam. Soprog —«.

»Res je! In Hiram Sears, čegar ime so omenili pri razpravi, kakor se morda spominjate, je, čeprav iz gotovih vzrokov ni bil osebno navzoč, njegov upravitelj in faktotum«.

»Kako? In on je dobil za Wellgooda njegovo priporočilo?«

»Da!«

(Dalje prih.)

predstavništvo naj bi se takoj po sprejetju volilnega zakona razpustilo ter se izročila beseda narodu, da z volitvami odloči o vseh velikih vprašanjih notranje uredbe države.

Opozicionalne stranke niso hotele tega. Stavile so popolnoma nesprejemljive predloge. Prestolonaslednik je poveril Protiću mandat za sestavo kabineta, toda njegova in njegovih pristavev trmoglavost je onemogočila koncentracijski kabinet. In Protić je vrnil regentu svoj mandat. Njegov naslednik radikalni disident Trifković je napravil čudežno delo ter sestavil čez noč ministrstvo iz samih opozicionalcev. Ker je pa ta ministrska lista na prvi pogled osvedočila, da ne bo zastopala najvišjega principa naše državne politike, namreč državnega edinstva, regent te liste ni potrdil. Zdaj vidimo in čutimo, kam privede strankarska interesna politika.

Primorski begunci in izgnanci za svoje pravice.

Na velikem Taboru v Ptuj u dne 25. septembra 1919 so zastopniki celokupnega ljudstva iz po Italijanih zasedenega ozemlja sprejeli sledeče resolucije ter jih odposlali na označena mesta:

Vsem zastopnikom veseli
v Parizu.

Celokupno zastopano ljudstvo iz po Italijanih zasedenega ozemlja, tako begunci kot izgnanci, sporazumno s člani zastopstva iz zasedenega ozemlja, katerim je po krivici nesvobodno izraziti svoje mnenje izražajo resolucije sklenjene na velikem Taboru v Ptuj u dne 25. septembra 1919.

1. Zastopstvo celokupnega ljudstva se zgraža nad kratkovidno in kruto obsodbo pariške konference glede narodnostnega vprašanja in času neprimerne podjarmljenja enega najinteligentnejših narodov, ki prihaja v poštev pri strašni operaciji izvršeni od ljudi nepoznavajočih duš tega naroda in opozorja na nemoralnost zahtev imperjalističnega, po židih inšpiriranega Rima.

2. Velika skupščina konstatira, da so vse velesile, zastopane na mirovni konferenci, dale popolno svobodo divjaškim narodom (Indija, Hindustan, Afrika) in so jih vstvorile v posamezne države s popolno svobodo v narodnostnih, verskih in upravnih vprašanjih.

V očigled temu se dviga celokupni naš narod kot en moč proti aspiracijam Italije napram prizadetim Slovanom in je pripravljen z vsemi sredstvi, naj si bode tudi z življenjem zasigurati si svojo neodvisnost in svobodo za po Italijanih sedaj zasedeno ozemlje, ki je izključno naša last.

3. Opozarjamo velesile, da je naš protest čin obupnega človeka — in v to so nas dovedli činitelji mirovne konference.

4. Ne iščite izhoda iz sedanje negotovosti s sofističnimi formulacijami potrebe imperalizma; izvršite kot naš narod želi — kulturno delo — in izvajajte iz grozot vojske pravico, da težko preizkušeni narod pride v mirno delovanje in

se mu povrne, kar je po krivici dosedaj izgubil.

Narodni svet Jugoslovanov v Ptuj u za po Italijanih zasedeno ozemlje.

Ptuj, dne 3. oktobra 1919.

Sigl,
tačas tajnik.

Dr. Jenko,
tačas predsednik.

Osrednji vladi

Narodnemu predstavništvu

in Jugoslovanski delegaciji mirovne konference v Beogradu.

Zastopstvo celokupnega ljudstva iz po Italijanih zasedenega ozemlja, zbrano na velikem Taboru v Ptuj u dne 25. septembra 1919 protestira soglasno proti brezbriznosti, katero kaže večina poklicanih faktorjev Jugoslavije glede vprašanja celega po Italijanih zasedenega ozemlja, oziroma prizadetega naroda ter izraža svoje ogorčenje nad notranjo razkosanostjo v prednačenju za politično hegemonijo. Ne interes celokupnosti, ampak starokopitno nenarodno pehanje za osebnimi koristmi je gonilna sila v gotovih krogih. Od vojske izčrpani narod, pred vsem pa mi s svoje zemlje pregnani primorski Jugoslovani s studom in trpkostjo gledamo to počenjanje, ter dvigamo danes svarilen glas proti istemu, ker dnevi so štet, ko pade kocka naše narodne usode.

Mi jugoslovanski begunci in izgnanci smo edini v namenu, da si izvojujemo z vsemi po naravnih zakonih znasiljenemu narodu pristnimi sredstvi pravico na zunaj in na znotraj, da pošljemo na lastno odgovornost naše zastopnike v Pariz ter organiziramo to narodno delo doma in pri svojih bratih na severu za našo rešitev. Ideal naše misli je francoski narod, ki je z narodnim zastopstvom v Lotaringiji in Alzaciji dokazal, kaj znači volja naroda ter izvojeval na ta način osvoboditev omenjenih provinc.

Sram nas je, da nam v tem oziru prednjačijo zastopniki ljudske volje na Koroškem, ki so na lastno pest izvojevali s svojimi, po narodni volji izvoljenimi delegati v Parizu več, nego naši oficijelni zastopniki, ter smo zaupajoč na lastno silo, pomoč severnih bratov, pričeli takoj rešilno delo v navedenem smislu.

Pozivljamo Vas, zastopnike Jugoslavije na pariški konferenci, da poročate naši javnosti o tem, kaj se je storilo v Parizu za našo sveto stvar ter prisegamo, da ne odjenjamo, dokler ni vse jugoslovansko ozemlje rešeno iz rok zaletega sovražnika na jugozapadu.

Narodni svet Jugoslovanov v Ptuj u za po Italijanih zasedeno ozemlje.

Ptuj, dne 25. septembra 1919.

Sigl,
tačas tajnik.

Dr. Jenko,
tačas predsednik.

Politične vesti.

Trifkovičeva lista. Beograd, 5. oktobra. Danes predpoludne se je sestavil kabinet tako-le: Predsednik ministrskega sveta: dr. Marko Trifković (radikalni disident). Minister za zunanje zadeve: dr. Ante Trumbić (izven strank). Minister za finance: dr. Velizar Janković (radikalec). Minister za notranje zadeve: Stojan Protić (radikalec). Minister za pravosodje: dr. Peleš (samostalec iz Medakovičeve skupine). Minister za zgradbe: dr. Joca Jovanović (radikalec). Minister za promet: dr. Anton Korošec (Jugoslovanski klub). Minister za prosveto: dr. Trifunović (radikalec). Minister za verstvo: dr. Franc Janković (Jugoslovanski klub). Minister za agrarno reformo: dr. Momčilo Ninčić (radikalec). Minister za konstituanto: dr. Polić (Narodni klub).

Minister za trgovino in industrijo: Stojan Ribarac (naprednjak). Minister za vojno in morarico: general Stevan Hadžić. Minister za pošto in brzojav: dr. Mate Drinković (Narodni klub). Minister za socialno politiko: dr. Spaho Mehmed (v nobenem klubu). Minister za narodno zdravje: dr. Miletić (radikalec). Minister za prehrano in poljedelstvo: dr. Ivan Krnić (Narodni klub). Minister za gozdarstvo in rudarstvo: Vukičević (radikalec).

Beograd, 5. oktobra. Danes popoldne ob 3. uri je bil designirani ministrski predsednik Marko Trifković sprejet od prestolonaslednika v avdijenci in mu je podal novo kabinetno listo. Regent te liste ni potrdil. Jutri ob 11. uri sprejme regent designiranega ministrskega predsednika drugikrat v avdijenci. Danes popoldne so se vršili zasebni razgovori med demokratsko zajednico in sedanjo vladno stranko (rad. blokom).

Čehoslovaška pogodba z zavezniki. Med Čehoslovaško republiko na eni ter Zedinjenimi državami ameriškimi, Veliko Britanijo, Francijo, Italijo in Japonsko na drugi strani se je sklenila pogodba. Pogodba obstaja iz dveh delov, od katerih ima vsak po več členov. Člen prvega dela določa, da se določbe pogodbe priznavajo kot temeljni zakon. Člen 2.: Čehoslovaška republika se obvezuje, da svojim prebivalcem nudi popolno in absolutno zaščito življenja in svobode, brez razlike pokolenja, državne pripadnosti, jezika, plemena ali vere. Člen 3.: Čehoslovaška republika priznava kot čehoslovaške podanike ipso facto in brez posebnih formalnosti nemške, avstrijske in ogrske državljane, ki so na dan, ko ta pogodba stopi v veljavo, stanovali: li bili pristojni na ozemlju, ki tvori del čehoslovaške republike ali se priznava kot tak. Člen 4. priznava čehoslovaško državljanstvo tudi onim osebam, ki so na goriomenjenem ozemlju bili rojeni od starišev, ki imajo tam svoje bivališče ali domovinsko pravico, tudi ako te osebe na dan, ko ta pogodba stopi v veljavo, niso stanovale na tem ozemlju ali imele tam domovinske pravice. Člen 7. določa, da so vsi čehoslovaški državljani enaki pred zakoni in da imajo enake državljanske in politične pravice brez razlike osebe, plemena, jezika ali vere. Čehoslovaški državljani niso podvrženi nikakim omejitvam glede rabe jezika v zasebnem ali trgovskem prometu, ali pa v zadevah vere, tiska, katerikoli javnih nastopov ali javnih zborovanj. Člen 8.: Čehoslovaški državljani, ki pripadajo narodnim, verskim ali jezikovnim manjšinam, se bodo pravno in dejanski smatrali za popolnoma enake ostalim državljanom. Člen 9.: Kar se tiče javn. pouka, bo čehoslov. vlada mestom ali okrajem, kjer prebiva precejšnji odstotek čehoslovaških državljanov, ki ne govorijo češkega jezika, nudila odgovarjajočo enakost v pouku materinega jezika. Drugi del se nanaša na ozemlje južnokarpatskih Rusinov, ki tvori v okviru čehoslovaške države samoupravno enoto. Ta samopravna enota bo imela obširno avtonomijo, ki bo v skladu z enotnostjo čehoslovaške republike. Ozemlje južnokarpatskih Rusinov bo imelo lasten deželni zbor, ki bo urejeval jezikovne, šolske in verske zadeve ter vprašanja pokrajinske uprave. Sklepni člen določa: Čehoslovaška republika se strinja s tem, da določbe predstoječe pogodbe, v kolikor se tičejo manjšin, ustvarjajo obveznosti mednarodnega značaja in uživajo jamstva zveze narodov. Brez privoljenja večine sveta zveze narodov se te določbe ne smejo izpremeniti. Čehoslovaška republika nadalje soglaš s tem, da bo v svefu zveze narodov vsak član imel pravico, obrniti pozornost sveta na pretečo ali že izvršeno kršitev katerikoli teh obveznosti.

Dnevne novice.

„Tujci“ Slovenci so v Mariboru tujci. Tega stavka ni napisal kak mariborski pangerman, ampak slovenski list. Mi seveda tega lista ne jemljemo resno, ker pa straši po ulicah in slepi naše občinstvo z nesramnimi lažmi, je treba, da se končno napravi temu konec. Vladni komisar je v Mariboru tujec in nastavlja tujce. Kako se mora smejati nemško srce, ko čita kaj takega. Tu je

pravo pobratimstvo. Ko so se v Mariboru res naseljevali tuji Nemci, takrat seveda ni bilo »Malih Novic« — ampak oni so se naselili — in so danes domačini. In ker tujec v tujem kraju nima odločevati, imajo odločevati domačini; ker pa so v Mariboru domačini trdi Nemci in do predvojnih časov celo v večini, torej odločujejo Nemci. To je smisel »Malih Novic«? Ni bilo dovolj, da so vsa mesta v Mariboru imeli Nemci — sedaj ko so prišli sem slovenski uradniki — so to tuji. Tu se kaže sva nizkost takega pisarenja. Iz tega se vidi, da se ta del našega časopisa še ni povzpел do narodnega edinstva — saj mu je celo skupnost slovenskih pokrajin nekaj tujega, ako piše, da so Slovenci v Mariboru tuji, ako niso slučajno tu rojeni. Naši uradniki in drugi kulturni delavci, ki jih kliče dolžnost na delo na našo severno mejo, bodo dobili tu nekako tako ime, kakor so jih imeli svoj čas oni uradniki, ki so bili nastavljeni v Bosni in Hercegovini. Rekli so jim »kuferasi«, ker so prihajali s kovčegi v roki. Za marsikoga ni pač prijetno seliti se — da bi jih pa listi zato zmerjali s tuji, ako prihajajo vršiti svojo dolžnost v drug kraj s tuji — je to podlost, ki nas vse stavi pred svetom v žalostno luč nezavednega, hribovsko omejenega naroda, ki v svojih najvišjih časih ne zna družega, nego da se po rovtarsko napada vsak človek, ki hoče javno delati. Mislili smo, da se bo po osvobojenju vsak naš človek v vsakem kotu Jugoslavije čutil, kakor doma. Toda ljudje Šušteršičeve sorte v sebi še niso predelali te izpremembe, zato so jim »tuji« že Slovenci, če pridejo v Maribor. Ti tuji celo kupujejo list, ki piše proti njim in daje našim sovražnikom v roko orožje — češ Slovencev v Mariboru ni, oni Slovenci, ki tja prihajajo so — tuji. Iz tega sledi, da bodo »Male Novice« kmalu poiskale nemške domačine za svoje pristaše — in potem tujece ne bo več treba. Maribor pa bo živel po tistem gospodarskem, kulturnem in narodnem programu, ki ima svoje glasilo v tem listu. Tam zunaj pa bi se nam smejal svet, ko bi ne bile »M. N.« zakoten list, ki ga čitajo samo naši ljudje za »zabavo in kratek čas«.

Klerikalna logika. Dva članka znamenite logike prinašajo sobotne »Male Novice.« V prvem napadajo na svoj običajen, dostojnega lista nevreden način našo stranko ter njene zastopnike radi nakupa Kralikove tiskarne ter prevzetja »Marburgerice«, v drugem pa izražajo svoje veselje, da je ista prešla v slovenske roke. Če bi gospodje v Cirilovi tiskarni le malo spoznali, da so se s tema dvema člankoma temeljito blamirali. Pomislite vendar, v prvem nas obrekujejo, da se družimo z Nemci, v drugem pa hvalijo, da smo »Marburgerci« poslovenili. Mi pa prav dobro vemo, kje tiči zajec; jezi jih namreč, da smo jih s to kupčijo prehiteli ter tako prišli v posest največje tiskarne v Mariboru, dočim se bodo morali oni uhadati še nadalje v svoji pretesni hiši, ki jim ne dovoljuje, da bi povečali svojo »Stražo« v dnevnik. Za tem grmom tiči zajec!

Usnjarska stayka. Včeraj so stopili v stavko delavci vseh tukajšnjih usnjarskih tovarov. Pri tem je bilo aretiranih pet oseb, ki so skušale vplivati na tovariše, da naj ne gredo na delo.

Tihotapci. Blis Engel, trgovec iz Nem. Benešave, se je vtihotapil brez potnih izkazov v Jugoslavijo, se združil v gostilni Mösch in Stolni ulici z bivšim avstr. rez. por. Fritzem Kollmannom iz Avstrije, od katerega je dobil vojaško odpustnico, katero je potem na vse načine falsificiral ter povabil končno tovariša Kollmanna, naj se pelje z njim v Ljubljano, kjer da ima nakupljenega tobaka v vrednosti 50.000 K, katerega potem utihotapi v Avstrijo. Policija pa jima je to podjetje pokvarila ter ju aretirala. Blisu, ki je poznan tihotapec, je zaplenila policija 1640 dinarjev. Oba sta izročena sodišču.

Za dijaško kuhinjo. V našem uredništvu se je oddalo za dijaško kuhinjo 40 K, katere so darovali učitelji, ki so obhajali 4. t. m. desetletnico mature, mesto šopkov na grob

umrlim gg. profesorjem: Lavtarju, Koprivniku in Vavrotu.

Pregled poštinih in brzojavnih pristojbin je ravnokar izšel v III. izdaji, ki vsebuje tudi najnovejše določbe glede ino-emskih pristojbin potem telefonske takse vse v jako pregledni obliki sestavljeno in popolnoma zanesljivo izračunjeno. Naroča se pri vseh poštinih uradih v področju ljubljanskega ravnateljstva, ali pri izdajatelju, višjemu poštnemu oficijalu K. Tiefengruber pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani. Cena pregleda je 2 kroni.

Gledališke vesti.

Krasno uspela Finžgarjeva igra »Veriga«, se uprizori danes na abonement »A/2«. V četrtek je, kakor že omenjeno Schönthana »Ugrajene Sabinke« in sicer na abonement »B/2«. V nedeljo se odpravi prva popoldanska ljudska predstava pri znižanih cenah »Tugomer«. Ker so bile pri prejšnjih predstavah »Tugomerja«, iste izvirno obiskane, se je odločilo ravnateljstvo, to našo edino izrazito narodno dramo podati tudi najširšim slojem. To bode edina ljudska predstava te igre, radičesar si jo naj ogledajo vsi, kojim je na narodnem blagu kaj ležeče.

U. P.

Iz porotne dvorane.

V četrtek, dne 2. oktobra.

Nevaren pretépač.

18 let stari posestniški sin Jožef Mlakar in posestniški sin Franc Drevenšek sta si bila že dalje časa v sovraštvo zavoljo nekega dekleta. Mlakar se je že večkrat izrazil, da bode Drevenšeka ubil. Dne 26. decembra lanskega leta je sedel zvečer Jožef Mlakar s svojima tovarišema Francem Kunstekom in Blažem Rusom v neki gostilni, v kateri se je nahajal tudi Drevenšek s svojo družbo. Takrat sta si bila Mlakar in Drevenšek popolnoma dobra in ni prišlo med njima do nikakega prepira.

Kot prva je zapustila gostilno Drevenškova družba. Ta je šel s svojima prijateljskima Janezom in Antonom Šircem k hiši posestnika Zajseka klicat dekleta. Posrečilo se jim je priti v sobo Zajšekovih pastork. Janez Širec se je vsedel k peči, Anton Širec k oknu, Franc Drevenšek pa si je sezul črevlje in se vlegel k dekletom v posteljo.

Ropot, ki go ga fantje povzročili, je zbudil Zajseka. Vzel je puško in šel pred hišo ter tam naletel na Mlakarja s Kunstekom in Rusom, ki so kmalu za Drevenškovo družbo odšli iz gostilne. Rekel jim je, da mora biti nekdo pri dekletih; vsi so vstopili v hišo in Mlakar je prvi stopil v sobo. Ko sta jih Janez in Anton Širec opazila, sta se izmuznili iz hiše, Franc Drevenšek pa je zlezal iz postelje in se skril pod njo. Mlakar je prižgal žveplenko in s prstom namignil Drevenškemu, ki ga je zapazil pod posteljo, naj pride vun. Drevenšek je to tudi storil. Nato sta se spoprijela, pri čemur je luč ugasnila. Nastal je ropot. Ko so luč zopet prižgali, je imel Mlakar Franca Drevenšeka že v predsobi. Drevenšek je ležal na tleh, je težko dihal in stokal: »Jezus, Marija«, Mlakar pa je izjavil: »Kar sem storil, sem storil!« Pristavil je še, da je imel že dalj časa sovraštvo z Drevenšekom.

Kunstek in Rus sta nato zapustila Zajškovo hišo, Mlakar pa je zanesel vun težko ranjenega Drevenšeka. Kmalu nato se je vrnil v hišo in tam ogledaval bajonet, s katerim je ranil Drevenšeka.

Prihodnji dan so našli v bližini Zajškove hiše Drevenškovo truplo. Raztelesenje je dognalo, da je dobil Drevenšek vsled sunka z bajonetom dve rani, eno na sredi desnih pleč, drugo pa na hrbtu, ki je vsled izkrvavljenja povzročila smrt.

Porotniki so izrekli, da je Jožef Mlakar samo prekoračil opravičen silobranu! Obsojen je bil na 8 mesecev strogega zapor, v katerega se mu všteje preiskovalni zapor.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

Dr. Draža Pavlović sestavi novo ministrstvo.

Belgrad, 6. oktobra. Presbiero priobčuje uradno: Danes je Njegovo kraljevo Visočanstvo prestolonaslednik sprejel g. Marko Trifkovića, ki je predložil regentu gotovo listino novega kabineta, ki je bila že včeraj objavljena po vsem mestu. Prestolonaslednik je zahteval od g. Trifkovića, naj mu pojasni, na katere skupine sme računati in s koliko mandati bo mogel razpolagati v narodnem predstavništvu. Iz pregleda, ki ga je g. Trifković podal, je razvidel prestolonaslednik, da se ni ugodilo njegovi želji, ki jo je po predsedniku narodnega predstavništva izrazil glede sestave širokega koalicijskega kabineta, ki bi deloval s sedanjim narodnim predstavništvom. Vzroka, da je tudi g. Davidović s približno istim številom poslancev sestavil vlado, prestolonaslednik ni mogel priznati, ker je bila prav po ostavki g. Davidovića, kakor se je tudi naznanilo političnim skupinam, želja prestolonaslednika po nujno potrebni širši koaliciji. Sicer je tudi g. Protić, kateremu se je poverila sestava kabineta po demisiji Davidovićeve, vrnil mandat prestolonasledniku z motivacijo, da ne more sestaviti vlade, ki bi poslovala s parlamentom, ako tudi je imel isto število poslancev na razpolago kakor Trifković.

Prestolonaslednik tudi ni mogel uvaževati izvajanja g. Trifkovića, da bi se moglo narodno predstavništvo razpustiti in da bi se vladi poverila izvedba volitev, ako bi vlada, ki jo predlaga, ne našla podpore. Prestolonaslednik meni, da volitve sedaj ne bi bile umestne in da ne bi bilo prav, izvesti jih brez onih, ki še na fronti branijo integriteto naše domovine. Ko je prestolonaslednik po predlogu gg. Pašića in Protića poveril sestavo vlade g. Trifkoviću, se je zgodilo to očitno z namenom, ki sta ga odobravala tudi ta dva odlična državnika, da bi bilo mogoče priti do širše koalicijske vlade z g. Trifkovićem, proti kateremu je manj nerazpoloženja; to je g. Protić tudi izrecno podudarjal na koncu natisnjene izjave, ki jo je predložil prestolonasledniku. Sicer ne bi bilo nobenega vzroka, da bi Protić vrnil mandat in da bi se poveril mandat drugi novi osebi. Prestolonaslednik bo vztrajal pri tem, kar zahtevajo državne potrebe, da naj se sestavi vlada s širšo koalicijo. Poizkus g. Marka Trifkovića na vsak način ni odgovarjal namenom prestolonaslednikovim. Lista, ki jo je predložil, je bila posledica napačnega razumevanja prestolonaslednikovih namenov, česar gotovo ne bi bilo, ako bi bil Trifković informiral prestolonaslednika o poteku pogajanj in dela, preden je sestavil definitivno listo.

Belgrad, 6. oktobra. (Uradno). Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik Aleksander je danes popoldne poveril predsedniku narodnega predstavništva g. dr. Draži Pavloviću mandat za skorajšnjo sestavo kar najširšega koalicijskega kabineta, ki bi mogel delovati s sedanjim narodnim predstavništvom. Dr. Pavlović je takoj pričel pogajanja z zastopniki posameznih parlamentarnih skupin.

Pred razsulom v Italiji.

Haag, 6. oktobra. Kakor poročajo iz Zeneve, stoji Italija pred najtežjo krizo, ki jo je kdaj imela prestati. Delovanje socialistov postaja čimdalje opasnejše. Tudi razmere v armadi se slabšajo od dne do dne, ker postaja kršenje pokorščine čimdalje splošnejše.

Vojni minister odklanja portfelj.

Beograd, 6. okt. Vojni minister Hadžić je izjavil, da ne more vnovič sprejeti portfelja za vojsko in mornarico, ker se ne strinja s težnjo Narodnega kluba po hrvatskem domobranstvu; zato odlaga svoj portfelj.

Šport.

Š. K. Varaždin : Rapid = 1:2 (1:1). Na Teznu se je v nedeljo vršila nogometna tekma med mariborskim »Rapidom« in hrv. športnim društvom »Varaždin«. Tekma ni nudila nič posebno zanimivega. Obe moštvi sta si bili precej enaki. »Rapid« je razvil živalno igro pa v napadu ni imel sreče, Varaždinci pa so se odlikovali po močnih streljih, manjkalo pa jim je tiste kombinacije, ki je predpogoj vsake zmage. Mnogo je bilo krivo tudi igrišče, ki je veliko premajhno: saj golman z ene strani strelja skoraj drugemu golmanu žogo v roke in tako so igralci vedno vsi na enem kupu in se lepo kombinirana igra ne more razviti — vse gre v aut. Vprašanje športnega prostora je važno in ga bo treba rešiti. Klopi, ki so bile postavljene na igrišču, so ljudje polomili s tem, da so stopali na nje. Sedanje improvizirano igrišče bo treba vsaj za tekme urediti kje drugje, ker ni dvoma, da se bo šport ravno v Mariboru prav lepo razvijal. Hrvaški gostje so bili vidno vajeni na večji prostor — zato jim je šlo vse čez glavo. Kljub temu bi bili skoraj odnesli enak rezultat — pa so dobili v drugi polovici za »roko« enajstmetrovko — in s tem je bilo odločeno v prid »Rapida«. Občinstva je bilo do 500.

Razne novice.

Andrew Carnegie in časniški poročevalci. O tem zadnje dni umrlem milijarderju je šlo od ust do ust mnogo anekdot po Ameriki. Nekoč se je odpravil Andrew Carnegie na svoj običajni izlet na Anglesko, na svoje letovišče Skibo Castle, Sutherlandshire. Prišel je v pristanišče in namignil slugi, da bi mu iz avtomobila prinesel zadnji paket. Pred mostičem na ladjo pa je naenkrat postal. Segel je v desni žep, segel v levi žep, pa žepet zdaj v tega, zdaj v onega, a če ni, pa ni. Eden izmed poročevalcev, ki so ga prišli spremiti, da bi z njim navezali pogovor, skoči k njemu in ga vpraša: »Ali ste kaj pozabili, Mr. Carnegie?« — »Seveda,« je odgovoril milijarder, »meni se zdi, da nimam drobiža pri sebi. Prosim, posodite mi dolar.« Umeje se samo ob sebi, da mu je poročevalec z velikim veseljem posodil dolar, a zato je dolžnika takoj uporabil za interview. Carnegie je stopil na ladjo in odplul. Časnikarja ni posihmal več videti, dokler se ni vrnil v Ameriko. Tedaj so ga spet obsuli poročevalci. Nekoč stopi k njemu časnikar ter ga vpraša: »Mr. Carnegie, ali nimate morda pri sebi dolarja?« — »Dolarja? Kaj bi radi z dolarjem?« — »Jako rad bi kupil jeklarsko akcijo — in ker sem Vam ravno pred enim letom na tem mestu posodil dolar...« — »Oh, saj res! To ste Vi! Vidite, popolnoma sem pozabil. Nate ga. A poslušajte me, mladi mož, ne kupujte rečene akcije. Jako slab trgovec ste. Prvič bi mi ne smeli posoditi dolarja kar tako na slepo srečo, a drugič se dandanes ne posoja brez obresti. Kako pa če bi Vam bil dolg utajil?« — »Potem bi ne mogel vsaj misliti na to jeklarsko akcijo.«

Poslano.*

Gospodu

Josip Schwaigerju
ravnatelju pomož. mag. uradov

Maribor.

Na Vaše odprto pismo v »Maribor. delavcu«, št. 224, izjavljam, da nisem v nobeni zvezi s člankom, naperjenim proti Vaši osebi, priobčenem v »Malih Novicah« št. 106, zaradi tega se tudi ne spuščam v podrobni odgovor.

Albert Pečevnik

begunec in trgovec v Mariboru.

* Za vsebino »Poslanega« je uredništvo toliko odgovorno, kolikor zahteva zakon.

Slovensko mestno gledališče

REPERTOIRE:

V torek: »Veriga«, abon. A.
V sredo: Zaprto.
V četrtek: »Ugrabljene Sabinke«, abon. B.
V petek: Zaprto.
V soboto: »Amnestija«, »Medved«, abon. A.
V nedeljo popoldne ob 15. (1/3): »Tugomer« pri znižanih cenah. Zvečer: »Veriga«, abon. B-3.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo i. t. d. katero imam vedno v zalogi.

Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot trdka z la. referencami.

Import in Eksport

Ferdo Sert, Maribor

Koroška cesta 21.

Agitirajte za »Mariborskega Delavca« in med prijatelji našega tiska za »Tiskovno za-drugo« v Mariboru.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

**V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.**

J. N. Šoštarič

trgovina z modnim in
manufakturnim blagom

Maribor

Gospodska ulica št. 5

V zalogi »Tiskovne zadruge« v Mariboru
je izšla brošura

„Jugoslovanska mučenika
Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirč, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K
Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom
pri večjih naročilih 10% po-usta.

**Inserati v našem listu
imajo največji uspeh!**

Restavracija na južnem
kolodvoru v Mariboru

se priporoča potu-
jočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase
naj se v upravnishvu »Mariborskega
delavca«.